

УДК 343.9.01

ЗАПОБІЖНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СТРАТЕГІЇ ЗМЕНШЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ

В. В. Голіна, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, головний науковий співробітник відділу кримінологічних досліджень Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України;

С. С. Шрамко, науковий співробітник відділу кримінологічних досліджень Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

Постановка проблеми. Сутність стратегії зменшення можливостей вчинення злочинів (далі – Стратегія) полягає у створенні «захисного простору і фізичних бар'єрів для злочинності», а саме у максимально досяжному на певній території й за часом обмеженні/усуненні злочинних проявів і захисту від них. Окремі елементи зазначеної Стратегії використовуються правоохоронними органами у повсякденній практиці запобігання та протидії злочинності в Україні. Однак у вітчизняній кримінології майже відсутні теоретико-прикладні розробки основ цієї Стратегії, дослідження її співвідношення з існуючою в країні системою запобігання злочинності, з'ясування умов комплексного впровадження її заходів, оцінки рівня ресурсного забезпечення у різноманітній діяльності правоохоронних органів із реалізації Стратегії тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стратегія зменшення можливостей вчинення злочинів активно досліджується і впроваджується у практику запобігання злочинності в країнах Євро-союзу, США, Японії. Окремі напрями зазначеної Стратегії розглядалися у працях вітчизняних кримінологів, таких як: О. М. Бандурка, В. С. Батиргарєєва, В. В. Голіна, В. М. Дрьомін, М. Г. Колодяжний, О. М. Костенко, О. М. Литвинов, В. О. Туляков, В. І. Шакур, О. Ю. Шостко, С. С. Шрамко та ін. Усебічно на теоретичному і емпіричному рівнях проблема Стратегії досліджується фахівцями НДІ ВПЗ імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України.

Мета статті полягає у дослідженні умов та шляхів підвищення ефективності реалізації Стратегії у вітчизняній практиці запобігання злочинності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній, особливо зарубіжній кримінології, провідною є думка, згідно з якою традиційна прикладна кримінологія опинилася у глухому куті, і тому виникає потреба пошуку шляхів виходу з нього. Так, директор Монреальського університету (Канада) М. Cusson (М. Кассон) вважає, що причини такого стану полягають, по-перше, у другорядності, навіть неперіоритетності кримінологічної та інших політик у сфері боротьби зі злочинністю для державних діячів; по-друге, у малоефективності реабілітації злочинців і розслідуванні злочинів; по-третє, запобіжна (превентивна) політика, що базується на дослідженнях «глибоких» причин деліквентності, заздалегідь приречена на провал. Усвідомлення цих фактів підштовхує вчених і практиків до пошуку інших рішень. Замість того, щоб шукати віддалені «глибокі» причини злочинів, зусилля треба сконцентрувати на: політиці, орієнтованій на виявлення найближчих безпосередніх причин й вирішенні поточних проблем, найбільш «уразливих» щодо злочинності сфер суспільства, що дозволить максимально сконцентрувати сили для отримання максимальних результатів і уникнути «розпилення» зусиль. Далі автор пропонує нові підходи прикладної кримінології, серед яких обговорюється і стратегія зменшення можливостей вчинення злочинів, що спрямована впливати саме на ті ланки причинно-наслідкового зв'язку,

котрі легше порушити. Впливати на віддалені причини, на думку М. Cusson, у край складно і дорого [1, с. 21–27].

Дійсно, традиційні підходи до запобігання злочинності та її проявів, що полягають у розробці громіздких комплексних програм і відповідних їм планів заходів, а також намагання виконати часто складні, несвоєчасні, непрофесійно сформульовані, ресурсно незабезпечені і взагалі нереальні, а тому й нездійснені завдання, не виправдали себе і в Україні. Показовим щодо цього є проведений у 2006 р. Рахунковою палатою Верховної Ради України аудит ефективності використання бюджетних коштів на виконання Комплексної програми профілактики злочинності на 2001–2005 роки. У цій Програмі було заплановано 110 основних заходів запобігання і протидії різним проявам злочинності. Аудит засвідчив, окрім інших недоліків, що у результаті занадто загального характеру передбачених цією Програмою завдань, відсутності фахівців та безвідповідальності виконавців кошти були витрачені на потреби МВС України, тобто за нецільовим призначенням, а 110 заходів Програми залишилися невиконаними [2]. За нецільове використання коштів ніхто не був притягнутий до відповідальності; причини такого ставлення до виконання важливого державного завдання відповідних суб'єктів не розглядалися; ніяких висновків зроблено не було. Водночас робляться постійні висновки, що кримінологічні заходи запобігання злочинності взагалі неефективні. Чи треба це розуміти так, що кримінологія суспільству не потрібна? Чи є виправданим такий підхід?

У сучасній кримінологічній теорії незмінним залишається положення про багаторівневу систему запобігання злочинності, що складається із нерівних за масштабом, цілями, силою і специфікою запобіжного впливу суб'єктів, часу впровадження, об'єктів, змісту та обсягу очікуваних результатів, заходів загальносоціальної, спеціально-кримінологічної і індивідуальної спрямованості. Основними цілями загальносоціального напрямку запобігання злочинності є подолання або суттєве обмеження криміногенно небезпечних протиріч у суспільстві, поступове викорінення відомих ще за біблейських часів негативних явищ і процесів, створених політичними, економічними, психологічними, ідеологічними, міжнародними

ними, конфесійними та іншими чинниками. Як приклад наведемо такі: економічні і політичні кризи; неготовність і навіть неспроможність держав протистояти умовам, що формують злочинний намір та виникають унаслідок глобалізаційних процесів; небезпечне майнове розшарування населення; необґрунтоване, а подекуди злочинне збагачення певних кіл громадян, публічних осіб; безробіття; затримка виплати заробітної плати; існування на межі виживання значної частини населення; занепад моралі; проституція; наркоманія; алкоголізм; безпритульність; сумнівне реформування різних сфер життя людей; поспішне законотворення тощо. На нашу думку, ефективність загальносоціального запобігання злочинності може бути досягнута ціною розумної, цілеспрямованої, соціально-економічної, реформаторської політики держави, завдяки якій підтримується і посилюється законослухняність у соціумі, а, отже, побічно і запобігання злочинності. Мова йде про зменшення побічним шляхом соціальних умов деструктивної, у тому числі суспільно небезпечної поведінки людей, що передбачає урахування на державному рівні причин і, особливо, умов злочинності та вчинення певних видів і груп злочинів. Без постійної уваги питанню удосконалення соціальної політики у країні, спрямованої на зростання матеріального та духовного життя людей, стверджувати про серйозні наміри щодо протидії злочинності означає не розуміти якнайменше сутності і змісту її запобігання.

Спеціально-кримінологічне запобігання злочинності мислиться як синтезована кримінологічна теорія і практика власної організації і управління протидією злочинності шляхом розробки і використання спеціальних знань. Таким чином, спеціально-кримінологічне запобігання злочинності – це комплекс науково обґрунтованих, практично необхідних і реально здійснюваних заходів, спрямованих саме на випередження появи криміногенних, що формують злочинну поведінку, явищ або їх обмеження і навіть усунення та захист особистості, її прав і свобод, матеріальних благ й соціальних цінностей, а також недопущення вчинення злочинів на різних стадіях їх формування. Виходить, що безпосереднім завданням спеціально-кримінологічного запобігання злочинності є як запобігання виникненню негативних явищ і процесів, що детермінують злочинні

явища, їх обмеження і усунення, так і оперативне реагування на формування і розвиток злочинної поведінки. Теорія спеціально-кримінологічного запобігання злочинності базується на принципі раціоналізму у поведінці людини, у тому числі злочинної, тобто вільного вибору варіанта поведінки з максимальною вигодою для себе. Вважається, що утруднення, перешкоджання, бар'єри на шляху реалізації злочинної поведінки, негативна для мотивованого злочинця інформація, підвищення ризику вчинення злочину, захищеність об'єктів посягання та інші обставини звужують свободу вибору особи, знижують впевненість у досягненні злочинної мети, змушують відмовитися від продовження злочинної діяльності.

Спеціально-кримінологічне запобігання злочинності, здійснюване стосовно конкретної особи (осіб) – потенційного злочинця, є індивідуальним запобіганням. Усунення загрози потенційного злочину – головне завдання індивідуального запобігання. Отже, його об'єктом є: поведінка та спосіб життя осіб із високою імовірністю схильних до вчинення злочинів; соціальні елементи особистості, які відображають її антисуспільну спрямованість; соціально значущі при формуванні особистості деякі психофізичні особливості; несприятливі для законослухняності криміногенні умови оточуючого таку особу середовища та життєвого укладу тощо. Крім того об'єктом запобігання злочину на індивідуальному рівні може бути і особа з віктимною поведінкою.

Саме на теоретичні положення і емпіричні дослідження загально-соціального, спеціально-кримінологічного та індивідуального запобігання злочинності спираються, на наш погляд, окремі прикладні напрями запобігання злочинності. Одним із таких напрямів є стратегія зменшення можливостей вчинення злочинів, сформульована на Сьомому Конгресі ООН із запобігання злочинності і кримінального правосуддя (Мілан, 26 серпня – 6 вересня 1985 р.) і запропонована з урахуванням особливостей злочинних проявів, криміногенної обстановки в державі, ресурсного забезпечення її упровадження на національному рівні. Як відмічається в літературі, розвиток неокласичного напрямку, котрий визначив теоретичні основи для розробки різних моделей превенції, безумовно, став одним із найбільш значущих подій для практики запобігання злочинності наприкінці ХХ

ст. Це «нові кримінології повсякдення» (Д. Гарланд), що суттєво змінили підхід до кримінологічної політики у низці країн. На думку прибічників «нової кримінології повсякдення», їй, заснованій на ідеї нормальності злочинності у сучасному суспільстві, для контролю над злочинністю не потрібно вивчати формулювання злочинної поведінки, злочинної мотивації, особистість злочинця, а достатньо прораховувати, яким чином ліквідувати будь-яку потенційну можливість вчинення злочину [3, с. 212]. Не викликає заперечення також зауваження критичних кримінологів, що у вік глобалізації вишукувати доісторичні коріння злочинності і будувати на цих «знахідках» систему запобігання злочинності безглуздо. Соціальна дезорганізація соціуму (аномія) була, є і, мабуть, ще довго буде. Капіталізм буквально перенасичений гострими соціальними протиріччями, пороками, на яких паразитує і злочинність. І саме їх оголює традиційна кримінологія, але усунути ці «глибинні» причини без зміни суспільного ладу неможливо. Побічні стратегії, або загальносоціальне запобігання злочинності, і за ринкових відносин реалізує антикриміногенні ресурси суспільства у цілому та всіх його інститутів. Його здійснення відбувається заради пом'якшення суспільних суперечностей, соціально небезпечного протистояння різних верств населення, послаблення соціальної дезорганізації, аномії і людської деструктивності, що позитивно впливає, як показує досвід деяких країн світу, на кількісно-якісні показники злочинності. Отже, проблема боротьби зі злочинністю шляхом далекоглядних загальносоціальних заходів залишається актуальною і сьогодні, хоча і не має легкого її вирішення.

Разом із тим стає очевидним, що для оперативної протидії ситуативній, вуличній, сімейно-побутовій та іншим різновидам злочинності потрібна система заходів «швидкого реагування», побудована на вже відомих у кримінології теоріях запобігання злочинності. Деякими зарубіжними кримінологами була запропонована теорія «екологічної злочинності». Вона обґрунтовує роль місця або оточуючого середовища (від дисфункцій сім'ї до соціальної дезорганізації), стану захищеності простору, систем комунікації, навчальних закладів, підприємств, вуличного дизайну тощо у формуванні та реалізації злочинної вмотивованості, а також запобігання цим явищам (злочинам) способом зміни обстановки і тих умов у ній, що

сприяють або полегшують вчинення злочинів (С. Shaw, Н. McKay, R. Sampson, В. Groves, J. Jacobs, М. Charles та ін.). У 1979 р. М. Фелон і Л. Коен у теорії злочину запропонували поняття «звичних дій». Вони стверджували, що злочин відбувається тоді, коли збігаються у просторі і часі: 1) вмотивований злочинець; 2) слухна ціль; відсутність належної охорони об'єкта посягання. Теорія «звичних дій» призначена для запобігання різним злочинам. Щоб відвернути вчинення злочину необхідно змінити щонайменш один із цих компонентів [4; 5, с.]. Як було вже сказано, на цій теоретичній основі виникла низка ситуативних стратегій запобігання злочинності, одна з яких – стратегія зменшення можливостей (імовірності) вчинення злочинів. Спочатку ця стратегія мислилася її розробниками як соціальний метод містобудування, архітектурного забезпечення промислових підприємств, житлових приміщень, освітлення вулиць, банків, маркування товарів, цінних речей, використання систем спостереження, патрулювання поліції разом із громадськістю та ін. Згодом потенціал цієї стратегії був використаний узагалі для створення «захисного простору і фізичних бар'єрів для злочинності», спрямованих на: підвищення пильності громадян із метою усунення віктимізації; обмеження технічних і організаційно-управлінських умов, що сприяють діяльності злочинців; посилення патрулювання в тих населених пунктах і районах міст, сільській місцевості, взагалі «гарячих точках», які найбільш уразливі для злочинності; створення поліцейських моторизованих частин із метою мобільного реагування на випадки правопорушень; організацію за складних криміногенних ситуацій загонів колективної самооборони громадян за місцем проживання, розташування дачних ділянок, садиб, місць стоянок автотранспорту; активізацію запобіжної системи за типом «Під наглядом сусідів», «Зупини злочинця»; введення спеціальної підготовки співробітників поліції для професійного реагування на найбільш поширені і небезпечні злочини; запровадження у суспільстві заходів віктимологічної безпеки; ускладнення різними захисними заходами вчинення злочинів проти власності; інструктаж громадян щодо індивідуальних і колективних методів запобігання злочинів; впровадження кримінологічної картографії; удосконалення пристроїв спостереження за обстановкою; поширення в районах

інформаційних бюлетенів про криміногенну ситуацію і роботу поліції; запровадження регіональних, міських, районних стратегій ускладнення вчиненню злочинів; використання нормативно-правових актів різних галузей права в обмеженні дій злочинців або, навіть, руйнуванні злочинних угруповань (наприклад, реєстрація і публікація даних про сексуальних злочинців для постійного спостереження за їх поведінкою). Наведемо кілька прикладів із зарубіжної і вітчизняної практики запобігання злочинності шляхом зменшення можливостей вчинення злочинів.

У редакційній статті журналу «Police Professional» під назвою «Застосування судових заборон у боротьбі з організованою злочинністю» (Велика Британія) наводяться інноваційні знахідки для скорочення насильства місцевих організованих злочинних груп. На основі відповідного законодавства використовуються такі запобіжні заходи, як: переселення членів банд із районів мешкання; заборона носіння зброї; заборона знаходження у певних місцях; припинення виплат допомоги у зв'язку з непрацездатністю та ін. Порушення цих заборон автоматично призводить до застосування тюремного ув'язнення. Використання таких судових заборон є новим і нетрадиційним методом руйнування організованих злочинних груп [6, с. 39–44]. Японські правоохоронці протидіють організованій злочинності за допомогою нових законодавчих актів, згідно з якими злочинцем вважаються грошова виплата якудзі (мафії) і співробітництво з нею у прибуткових справах. Якщо хтось виплачує чи виплачував гроші на «кришування», то він більше не визнається потерпілим, а вважається співучасником злочину [7, с. 5]. В Австралії та деяких штатах США реєструють і публікують дані про сексуальних злочинців для посилення офіційного і громадського контролю [8; с. 27–36].

Проведене нами дослідження дозволило встановити приклади успішного використання Стратегії у запобіжній практиці України. Так, низкою ГУ НП систематично вживаються заходи щодо обмеження умов, які сприяють або полегшують вчинення кримінальних правопорушень, зокрема: встановлюються у громадських місцях на вулицях населених пунктів, у закладах торгівлі, аптеках, автозаправках, ломбардах, розважальних закладах, об'єктах комунальної

власності, маршрутних таксі, тощо системи відеоспостереження; обстежуються об'єкти на предмет наявності діючої охоронної сигналізації; використовується Інтернет для обміну інформацією між населенням та керівництвом поліції; щотижня розміщується інформація про роботу поліції у друкованих виданнях; розробляються листівки-застереження та соціальні відеороліки; практикуються виступи поліції у ЗМІ; приймаються разом із місцевою владою обласні і регіональні програми сприяння поліції у підвищенні рівня безпеки громадян, що фінансуються з обласного бюджету, та ін. (наприклад, Донецька, Вінницька, Тернопільська та ін. області). У результаті запровадження зазначених заходів спостерігається зниження рівня правопорушень і злочинів.

Висновки. Стратегія зменшення можливостей вчинення злочинів є складовим компонентом національної системи запобігання злочинності, про яку говорилося раніше. Провідна ідея Стратегії, на яку звертають увагу вчені і практики, полягає не лише у створенні різних за природою організаційно-управлінських заборон, дозволів, відмов від використання у побуті певних матеріалів, пристосувань, технічних засобів, бар'єрів, перепон, пропагандистських компаній тощо, що веде до фізичного обмеження і усунення умов вчинення злочинів, а й в інформаційному впливі на свідомість і інтелект потенційних злочинців, що звужує варіативність їх поведінки. Актуальним напрямом для подальших досліджень залишається питання втілення розглянутої Стратегії у сучасну теорію та практику протидії злочинності в Україні.

Перелік літератури

1. Стратегический вираж в прикладной криминологии. *Борьба с преступностью за рубежом (по материалам зарубежной печати)* [Ежемес. информ. бюл.]. 1995. №9. С. 21–27.
2. Про результати аудиту виконання Комплексної програми профілактики злочинності на 2001–2005 роки: постанова Колегії Рахункової палати України від 24 травня 2006 р. № 13–1. Київ: Рахункова палата України. 2006. Вип. 13.
3. Гурина А. Л. Развитие теории рационального выбора в зарубежной криминологии и ее влияние на уголовную политику // *Извест. Рос.*

гос. пед. ун-та ім. А. І. Герцена. 2010. № 120. С. 203–216.

4. Конгрессы ООН по предупреждению преступности и уголовному правосудию: сб. материалов: в 3 кн. / Нац. акад. правовых наук Украины; НИИ изуч. пробл. преступности им. акад. В. В. Сташиса; кол сост. : В. В. Голина, М. Г. Колодяжний; под общ. ред. В. В. Голины. Кн. 2 Киев: Право Украины; Харьков: Право, 2013. 184 с.

5. Петренко А. В. Стратегии предупреждения преступлений в США. URL: <http://www.justicemaker.ru/view-article.php?art=2109&id=21> (дата звернення: 1.06.2017).

6. Применение судебных запретов в борьбе с организованной преступностью // *Борьба с преступностью за рубежом (по материалам зарубежной печати)* [Ежемесячный информ. бюлл.]. 2015. № 6. 44 с.

7. Японские законы в борьбе с организованной преступностью // *Борьба с преступностью за рубежом (по материалам зарубежной печати)* [Ежемесячный информ. бюлл.]. 2014. № 1. 54 с.

8. Международные законы о регистрации сексуальных преступлений // *Борьба с преступностью за рубежом (по материалам зарубежной печати)* [Ежемесячный информ. бюлл.]. 2014. № 9. 44 с.

Транслітерація переліку літератури

1. Strategicheskij virazh v prikladnoj kriminologii. (1995). [Strategic turn in applied criminology]. *Bor'ba s prestupnost'yu za rubezhom (po materialam zarubezhnoj pečati)* № 9. 21–27 [in Russian].

2. Pro rezultaty audytu vykonannia Kompleksnoi prohramy profilaktyky zlochynnosti na 2001–2005 roky. (2006). [On the results of the audit of the implementation of the Comprehensive Crime Prevention Program for 2001–2005]: postanova Kolehii Rakhunkovoi palaty Ukrainy vid 24 travnia 2006 r. № 13–1. Kyiv : Rakhunkova palata Ukrainy. 2006. Vyp. 13. [in Ukrainian].

3. Gurinskaya A. L. Razvitie teorii racional'nogo vybora v zarubezhnoj kriminologii i ee vliyanie na ugolovnyuyu politiku [Development of the rational choice theory in foreign criminology and its impact on crime control policy] // *Izvest. Ros. gos. ped. un-ta im. A. I. Gercena*. 2010. № 120.

4. Golina V. V., Kolodyazhnyj M. G. (2013) Kongressy OON po preduprezhdeniyu prestupnosti i ugolovnomu pravosudiyu: sb. materialov: v 3 kn. [United Nations congresses on crime prevention and criminal justice: a collection of materials: in 3 books] / Nac. akad. pravovyh nauk Ukrainy; NII izuch. probl. prestupnosti im. akad. V. V. Stashisa. Kн. 2. Kiev: Pravo Ukrainy; Har'kov: Pravo [in Russian].

5. Petrenko A. V. Strategii preduprezhdeniya prestuplenij v SSHA [Strategies for crime prevention in the USA]. Retrieved from: <http://www.justicemaker.ru/view-article.php?art=2109&id=21> [in Russian].

6. Primenenie sudebnyh zapretov v borbe s organizovannoj prestupnostyu (2015) [The application of injunctions in the fight against organized crime]. *Bor'ba s prestupnost'yu za rubezhom (po materialam zarubezhnoj pechati)*. №6 [in Russian].

7. Yaponskie zakony v borbe s organizovannoj prestupnostyu (2014) [Japanese laws in the fight against organized crime]. *Bor'ba s prestupnost'yu za rubezhom (po materialam zarubezhnoj pechati)*. №1 [in Russian].

8. Mezhdunarodnye zakony o registracii seksualnyh prestuplenij (2014) [International laws on the registration of sexual crimes]. *Bor'ba s prestupnost'yu za rubezhom (po materialam zarubezhnoj pechati)*. №9 [in Russian].

Голина В. В., Шрамко С. С. Запобіжний потенціал стратегії зменшення можливостей вчинення злочинів

Стаття присвячена дослідженню профілактичного потенціалу стратегії зменшення можливостей вчинення злочинів. Акцентовано увагу на питанні щодо перегляду традиційних підходів до запобігання злочинності та її проявів в Україні у зв'язку з їх низькою ефективністю. Авторами зазначено, що стратегія є складовою частиною загальносоціального, спеціально-кримінологічного та індивідуального запобігання злочинності, завданням якої є виявлення і структурування специфічних, часто типових ситуацій вчинення окремих видів, груп злочинів, тобто запобігання злочинів на мікрогеографічному рівні.

Провідна ідея розглядуваної стратегії полягає у мінімізації злочинних посягань засобами підвищення безпеки оточуючого середовища, людей і матеріальних цінностей, що потребує постійного моніторингу та аналізу злочинності на місцях і винахідливості у запровадженні традиційних і нетрадиційних заходів. Наведені приклади із зарубіжної і вітчизняної практики запобігання злочинності шляхом зменшення можливостей вчинення злочинів. У статті робиться висновок, що актуальним напрямом для подальших досліджень є питання втілення стратегії у сучасну теорію та практику протидії злочинності в Україні.

Ключові слова: стратегія зменшення можливостей вчинення злочинів, система запобігання злочинності, усунення умов злочинних проявів, захищений простір.

Голина В. В., Шрамко С. С. Предупредительный потенциал стратегии уменьшения возможности совершения преступлений

Статья посвящена исследованию профилактического потенциала страте-

гии уменьшения возможностей совершения преступлений. Акцентировано внимание на вопросе пересмотра традиционных подходов к предупреждению преступности и ее проявлений в Украине в связи с их низкой эффективностью. Авторами отмечено, что Стратегия является составной частью общесоциального, специально-криминологического и индивидуального предупреждения преступности, задачей которой является выявление и структурирование специфических, часто повторяющихся ситуаций совершения отдельных видов или групп преступлений, т.е. предотвращение преступлений на микрогеографическому уровне.

Основная идея рассматриваемой стратегии состоит в минимизации преступных посягательств мерами повышения безопасности окружающей среды, людей и материальных ценностей, что требует постоянного мониторинга и анализа преступности на местах и изобретательности во внедрении традиционных и нетрадиционных мероприятий. Приведены примеры из зарубежной и национальной практики предупреждения преступности путем уменьшения возможностей совершения преступлений. В статье делается вывод, что актуальным направлением для дальнейших исследований является вопрос внедрения Стратегии в современную теорию и практику противодействия преступности в Украине.

Ключевые слова: стратегия уменьшения возможностей совершения преступлений, система предупреждения преступности, устранение условий преступных проявлений, защищенное пространство.

Holina V. V., Shramko S. S. Preventive potential of reduction strategy of crimes committing opportunities

The article is devoted to the studying of the preventive potential of reduction strategy of crimes committing opportunities. Attention is focused on the issue of the revision of traditional approaches to crime prevention by reason of its low efficiency. The authors noted that the Strategy is an integral part of the general social, special-criminological and individual crime prevention, the task of which is to identify and structure specific, often repetitive situations of committing particular types or groups of crimes, i.e. crime prevention at the microgeographic level.

The main idea of the considered strategy is to minimize criminal encroachments by measures for improving the security of the environment, people and property, which requires constant monitoring and analysis of crime at the local level and ingenuity in the implementation of traditional and non-traditional activities. There are examples of foreign and national practice of crime prevention by reducing the possibility of committing crimes. The article concludes that the actual direction for further research is the issue of introducing the Strategy into the modern theory and practice of counteraction to crime in Ukraine.

Key words: reduction strategy of crimes committing opportunities, crime prevention system, elimination of conditions of criminal exertions, protected space.

Рекомендовано до опублікування на засіданні відділу криминологічних досліджень НДІ ВПЗ імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України (протокол № 14 від 27.09.2017 р.).